

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 8. januar 2020

Minister for fødevarer, fiskeri og ligestillings besvarelse af spørgsmål nr. 226 (MOF alm. del) stillet 11. december 2019 på udvalgets vegne af René Christensen (DF).

Spørgsmål nr. 266

"Vil ministeren kommentere henvendelsen af 11/12-19 fra FRDK om analyse af betydningen af øget areal med målrettede efterafgrøder, jf. MOF alm. del - bilag 209?"

Svar

Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark anfører i deres brev, at de er utilfredse med beslutningen om at opjustere indsatsen i den målrettede regulering allerede i 2020, og giver udtryk for, at vi går for langt for hurtigt, og at det sker for sent. Jeg havde selvfølgelig helst set, at den her beslutning var truffet allerede i foråret 2019. Dette gjorde den tidligere regering ikke – derfor blev vi nødt til at gøre det nu for at passe på vores vandmiljø.

Det sene tidspunkt for udmelding kan betyde, at nogle landmænd ender med i højere grad at anvende kvotereduktion, end hvis det var meldt ud tidligere. I medfør af bl.a. Aftale om Fødevarer- og landbrugspakken (af 22. december 2015), som blev indgået af Venstre, Dansk Folkeparti, De Konservative og Liberal Alliance, skulle landmændene med målrettet regulering i 2020 have udlagt ca. 255.000 hektar efterafgrøder med henblik på at sikre en fordobling af den kvælstofreducerende indsats ift. 2019. I medfør af Aftale om kvælstofindsatsen i 2020 (af 25. november 2019), som blev indgået af regeringen (Socialdemokratiet), Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet, skal landmændene nu udlægge ca. 380.000 hektar efterafgrøder i 2020, hvilket forventes at bidrage med en kvælstofreduktion som er tre gange så stor som indsatsen i 2019. Dermed er det kun den sidste tredjedel af indsatsbehovet, som er nyt, idet det med Fødevarer- og landbrugspakken var en forudsætning at ca. 255.000 hektar efterafgrøder skulle udlægges i 2020. Opjusteringen vil betyde øgede omkostninger for erhvervet. Det er derfor, at vi har afsat 65 mio. kroner ekstra til kompensation. Det betyder, at der i alt er 190 mio. kroner til kompensation af 380.000 hektar efterafgrøder i 2020.

I 2020 vil være en bedre omregningsfaktor for tidligt såede vinterafgrøder, så landmanden nu kun skal så to hektar vinterafgrøder for at opnå, hvad der svarer til en hektar med efterafgrøder – mod tidligere fire hektar. Ved at ændre omregningsfaktoren gør vi alternativet tidlig såning mere attraktivt. Det er noget, jeg ved, at erhvervet har ønsket sig i flere år. Med den ændrede omregningsfaktor får landmanden bedre muligheder for at opfylde efterafgrødekravet og dermed også mindske behovet for f.eks. yderligere kvotereduktion.

Landmanden har mulighed for at benytte en række alternativer til efterafgrøder og der arbejdes hele tiden på at udvikle og dokumentere effekten af nye virkemidler. Reguleringen giver allerede mulighed for, at vi via pilotprojekter kan afprøve sådanne nye virkemidler. Ministeriet har sammen med erhvervet igangsat flere pilotprojekter. På nuværende tidspunkt har vi igangsat et pilotprojekt om

præcisionslandbrug og til foråret vil vi igangsætte et pilotprojekt om satellitmåling af plantevækst. Jeg glæder mig til at følge projektet og resultaterne de næste to år. Det er den vej, vi skal, for at få interessant ny viden til arbejdet med videreudvikling af reguleringen.

Jeg har forståelse for, at den sene udmelding om at fremrykke indsatsbehovet til målrettet regulering i 2020, kan have betydning for den planlægning flere landmænd allerede har foretaget for denne planperiode. Det skal jeg være den første til at beklage, men når vi kan se, at vi ikke nærmer os de mål, vi har, så er vi nødt til at gøre noget hurtigt.

Jeg har forelagt Landbrugsstyrelsen de specifikke forslag fra Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark og styrelsen oplyser, at:

"Landbrugsstyrelsen arbejder på at videreudvikle kvælstofvirkemidlerne og har bl.a. bedt Aarhus Universitet vurdere, om et opdateret fagligt grundlag understøtter en genvurdering af den miljømæssige effekt af efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder. Aarhus Universitet skal i vurderingen bl.a. inddrage effekten ved forskellige etableringstidspunkter for efterafgrøder, effekten af kvælstoffikserende planter (bælgplanter) og effekten af andre afgrødearter eller afgrødeblandinger, som for nuværende ikke kan tælle med som efterafgrøder.

De kvælstoffikserende arter tilbageholder eksisterende kvælstof om efteråret ligesom de godkendte arter af efterafgrøder. Derudover tilfører kvælstoffikserende arter ekstra kvælstof til jorden til den efterfølgende dyrkningssæson. Det ekstra kvælstof vil ligesom kvælstof i anden organisk gødning føre til en større udvaskning, som der vil skulle tages højde for.

Forsøg fra Aarhus Universitet har således vist, at bælgplanter i blandinger under de rette forudsætninger kan reducere kvælstofudvaskningen i etableringsåret som ikke-kvælstoffikserende arter i renbestand. Omvendt kan der være situationer, hvor de kvælstoffikserende arter kommer til at dominere blandingen, hvilket har betydning for den udvaskningsreducerende effekt af efterafgrøderne.

Det er aftalt med Aarhus Universitet, at kvælstoffikserende efterafgrøder vil blive beskrevet som virkemiddel i det nye virkemiddelkatalog, der snart forventes offentliggjort. Med udgangspunkt i konklusionerne fra det nye virkemiddelkatalog vil Landbrugsstyrelsen anbefale, at Referencegruppen for efterafgrøder fortsætter drøftelserne omkring, hvordan kvælstoffikserende arter kan anvendes i reguleringen samtidig med at det sikres, at ændringen ikke resulterer i en potentiel merudvaskning af kvælstof.

Forslagene om tilladelse til direkte såning i efterafgrøder efter den 20. oktober og højere omregningsfaktor for overvintrende efterafgrøder vil indgå i Landbrugsstyrelsens arbejde med udvikling af efterafgrødereglene, herunder opfølgning på den netop afsluttede høring af ny plantedækkebekendtgørelse. Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark har ligeledes afgivet høringssvar til plantedækkebekendtgørelsen og bekendtgørelsen om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler mv.

Det primære formål med efterafgrøder er, at sikre en bestemt reduktion i kvælstofudledningen ved at efterafgrøden optager det kvælstof, der er tilgængeligt i jorden efter dyrkning af den afgrøde, der netop er blevet høstet og dermed forhindre, at kvælstoffet bliver udvasket til vandmiljøet. Aarhus Universitet konkluderede i august 2018, at det ikke er hensigtsmæssigt at gøde efterafgrøder om efteråret, når efterafgrødens hovedformål er at mindske risikoen for udvaskning af kvælstof. På denne baggrund ser Landbrugsstyrelsen ikke anledning til at ændre reglerne, så der kan tildeles en kvælstofnorm til

efterafgrøder, der skal indgå i opfyldelsen af miljøkravene af hensyn til at sikre kvælstofeffekten af kravene."

Mogens Jensen

/

Louise Piester